

ВРЕМЕ промена

Однос мајке и ћерке пролази кроз различите фазе, а период девојачке адолесценције једна је од најделикатнијих

ПИСАЧ: ИВА БРАНКОВИЋ, ПОРОДИЧНИ ПСИХОТЕРАПЕУТ

Конfliкти између мајки и ћерки су чести, али нису незаобилазни, како се понекад представља. Мит о супарницима које се боре око фигуре оца/мужа је поједностављена, али и широко распрострањена традиционално-патријархална теза. Највећи број проблема који се јављају у односу мајке и ћерке настају углавном у адолесцентној фази развоја ћерке и то из сасвим других разлога. Пред мајку је у овој фази стављен необично тежак задатак – да своју мезимицу изведе на „прави пут“ уз безброј контрадикторних путоказа које ни сама са собом можда није најбоље разрешила.

Група ауторки књиге „Невидљива мрежа“ сјајно наводи неке од тих контрадикторних водича за исприван женски живот:

- Бори се за себе, али не прегласно
- Брини за себе, али на првом месту за друге
- Буди успешна, асертивна, интелигентна, али не толико да углашиш потенцијалног животног сапутника
- Бави се спортом, али не буди компетитивна
- Буди дискретна, али популарна и тражена
- Буди пристојна и скромна, али у исто време заводљива и атрактивна

Ако се на све то дода невероватна брзина којом жена у савременом друштву осваја право на одређена понашања о којима њена мајка није могла ни да сања, јасно је колики се

генерацијски и културолошки јаз ствара. На пример, мајка може осећати нелагоду да са својом ћерком разговара о неким деликатним темама, као што су сексуалност, употреба контрацепције и слично, што је посебно наглашена ако у периоду свог одрастања ни сама није имала с ким да о томе прича.

С друге стране, може се догодити супротан пример: мајка интелектуалка која високо вреднује образовање, професионални успех и материјално благостање, тешко ће разумети ћеркин избор да се забавља са младићем нижег социјалног и образовног статуса и то може доживети као провокацију. Ћерка, с друге стране, осуђивање избора партнера доживљава као одбацивање њене личности и мајци у инат интензивира такав партнерски однос.

Период адолесценције је буран и драматичан, али то је и време када мајка такође пролази кроз веома деликатно животно раздобље. Она се налази у средњим годинама, пролази кроз фазу телесних промена које доноси менопауза и што је још важније, преиспитује сопствене животне изборе и постигнућа.

С друге стране, ћерка природно тежи аутономији и независности, тражи право да одрасте и постане самостална. Она осваја свој простор, одваја се, доноси одлуке и ступа у односе на начин који препознаје као једини могућ. То може бити у нескладу са породичним вредностима и мајци која је рањива може да представља знак

како је непотребна и одбачена. Понашање ћерке она тумачи као критику и опонирање па се циклус конфликта лако покреће. Девојка се осећа неадекватном да одрасте, а мајка неодољивим моделом својој ћерки и нешто што би требало да буде природан процес одрастања и сазревања, на крају постаје борба за сопствени идентитет.

Оно што би тада помогло јесте спознаја да тежња ћерке да постане независна од своје примарне породице, није супротстављена улози мајке као фигуре за идентификацију и не умањује њен значај. Одрастање и одвајање не подразумевају цепање, већ реструктурисање досадашњег начина функционисања, у коме би обе требало да се фокусирају на сличности које их повезују.

Те сличности представљају основу за прелазак у нови облик функционисања, не толико засићен бригом и негом, колико разменом и пријатељством. За ћерку би у овој фази било значајно да сазна више о садржају и контексту у коме се одвијао мајчин живот, а мајка би требало да у свом искуству пронађе ресурсе који могу да помогну њеној наследници у суочавању са тешкоћама и дилемама које живот младе жене доноси.

Једна другој потребне су као огледало, при чему је циљ за ћерку да у том огледалу види снажну и самосвесну мајку из чијег искуства може да учи, док мајка треба да види своју ћерку која захваљујући њеној подршци израста у самосталну жену. ■